

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 27.

V Ljubljani, v ponedeljek 3. februarija 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. februarijem pričela se je nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najljubdeje vabi

opravništvo.

Cena naročnini razvidi se na glavi lista, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določajo naročnine, se ne ozira.

Več luči.

IV.

„Mir“ je odgovarjal „Soči“ povsem dobro, a naša misel je, da ni njegova naloga, vtikati se v take prepire. On naj budi narodno zavest, posebno na Koroškem, in se poteguje za pravice slovenskega ljudstva, in rodoljubje ga bodo radi podpirali. Če pa se bode vtikal v take prepire zunaj Koroške, o katerih ni treba vedeti njegovim bralcem, škodil si bo več, nego koristil.

In kako je pisal „Slov. Narod“? Vsega članka radi nedostatnega prostora ne moremo ponatisniti, torej navedemo le nekatere stavke, katerim je treba več luči. On piše med drugim: „Naša želja je, da bi nepotrebni prepiri zavoljo malenkostij mej nami ponehali. Mi dobro vémo, da je stališče duhovnika težavnejše, nego ono posvetnjaka, če se je podal v politično gibanje. Od duhovnika se ne sme zahtevati, da bi v sebi zatajil vsa tista načela, s katerimi so ga napolnili v semenišči. Zategadel je naše prepričanje, da posvetnjaki nemamo nikdar pozabiti tistih ozirov, katere so v političnih bojih naših že od nekdanj naroda voditelji izkazovali slovenski duhovščini. Posvetnjak in duhovnik lahko zložno delujeta

za narod, če jih vodi pri tem jedna in ista zvezda: ljubezen do slovenskega naroda. V tem, da moramo svoj narod čez vse ljubiti, smo jedini vsi. Ta ljubezen do naroda je gotovo tako trdna vez, da bi lahko vezala vse stanove mej nami v trdno celoto, ki bi nikdar ne razpadla. Pri tem pa je seveda prva zapoved, da se mej sabo opuščajo vse provokacije. Naše načelo je bilo in bode tudi v prihodnje, da sta duhovenski in posvetni stan v političnem življenju jedne in iste veljave. O tem se nam niti ne sanja ne, da bi trdili, da je duhovščina v političnem življenju več kakor posvetni stan. Tu stojimo vsi na enem in istem mestu. Zategadel hočemo opuščati provokacije proti duhovščini, zahtevamo pa tudi, da se proti nam opuščajo take provokacije. Kakor mora biti vera goreča, kolikor najbolj mogoče, tako mora tudi biti narodna zavest razvita in goreča mej nami, kolikor najbolj mogoče. Mi nočemo katoliški cerkvi kratiti najmanjše pravice. Ali ravno tako občutni smo gledé svoje narodnosti. Naš list je od nekdanj zastopal načelo, da mora biti slovenska narodnost fanatična in če hoče g. dr. Mahnič, tudi absolutna. To načelo bode list tudi v prihodnje zastopal. Če bode kdo mej Slovenci nastopil, ter bo pričel oznanovati krivo vero, „da je pretiranost v narodnih vprašanjih škodljiva, da moramo mi Slovenci gledé narodnosti postati popustljivi ali mlačni, kakor na pol pogreta voda, potem ga bode voselej šteli mej najhujše sovražnike svojega naroda. Tak človek je slep ter hoče narodu vzeti najboljše orožje, s katerim se bode morda še obdržal proti navalom, ki mu preté od vseh strani. Kdor hoče razširjati mlačnost glede narodnosti mej nami, tega moramo zatreti kakor gada. In če tak prorok nosi duhovniško obleko ali pa še celo purpur prelata, to nič ne dé: „hic niger est, hunc tu, Romane, caveto!“ Brez usmiljenja po njem! In kakor volka v logu morali bi ga zasledovati vsi, komur je na sreči obstanek slovenskega naroda.

Okrog imena č. g. dr. Mahniča se je zbrala stranka, obstoječa večinoma iz mlajših duhovnikov. Ti ljudje bi radi zatrli mej Slovenci vsako knjigo, izvzemši molitvenih knjizic, koje zalagata Ničman in „Katoliška tiskarna“, zatrli bi radi vsako društvo — izvzemši bratovščine, ali kar je najhujše, njihovi naklepi merijo v to, da bi Slovenec počasi pozabil na svojo narodno zavest, da bi bil potem kakor vosek v rokah skrajne Mahničeve stranke. Zdaj vemo, kateri so zadnji cilji skrajne stranke mladih duhovnikov, zdaj vemo, da ta stranka ničesar družega ne namerava, nego s pomočjo vlade — in vlada, ki bi mej Slovenci narodnost giljotinovala s tistim ognjem, kakor je nekdanj „krvavo stegno“ na Francoskem obglavljalo aristokrate, bi se prav lahko dobila — zadušiti mej Slovenci narodno zavest, tako da bi nas konečno tuji brez vseh težav pograbili in potlačili. S tako stranko ni nikacega kompromisa! Kdor je pošten Slovenec, s takimi ljudmi se ne brati! Kdor je zavesten Slovenec, nosil bode zmirom brušen meč, ter ga sukaj proti tej stranki, ki je sedaj po svoji prvi glavi jasno in očitno izrekla svoje sovrašтво proti slovenski narodnosti. Če pride v vašo sredo, ki bi vam hvalil to stranko, vrzite ga skozi vrata, in če so tik vrat še stopnjice, vrzite ga tudi po stopnjicah navzdol, da ga nikdar več nazaj ne bode! Pri tem ne glejte na obleko, naj je taka ali taka, v njej tiči izdajalec slovenskega naroda, ki služi vsaki pošteni slovenski družbi v sramoto in gnjus.“

Gospod, ki je pisal ta članek, moral je biti jako slabe volje. Pisec teh vrstic čital ga je trikrat, a vselej se mu je zdelo, kakor da bi videl v duhu célo krdelo gorjanskih korenjakov, ki s kolmi in cepei kličejo na „korajžo“. Človek mora nehote zamežati z očmi, boječ se udarca po grbi, če tudi se ne čuti sokrivca. „Slov. Narod“ je „Sočo“ popravljaj, a ni je popravil niti po obliki, niti po vsebini. O tem prihodnjič.

LISTEK.

O nekdanjem pasárskem cehu ljubljanskem.

Gospod Leopold Tratnik, pasárski mojster v Ljubljani, je podaril te dni skrinjico nekdanjega pasárskega ceha ljubljanskega, napolnjeno s starimi pismi in pravicami, deželnemu muzeju „Rudolfinum“-u.

Skrinjica ali skládnicca je iz lesa, lepo okovana, in ima dvojno ključavnico. Krasno so izdelane medene sponse (panti). Pokrov ima od znotraj na posrebrni plošči nemški napis, ki pové, da je bila ta skládnicca narejena 3. februarija 1683. Pasárski mojstri so bili tačas: Jakob Kuehger, Janez Lowe in Blaž Droper, pomočnika pa Kristijan Vogel iz Lipskega in Henrik iz Lignice. Na sredi je pozlačeno pasársko znamenje in podpis: „Heinrich Eisenberg v. Liegnitz, der Leipziger hat die Lad beschlagen.“

V skládnicci leži medena pušica, v katero je pobiral blagajnik sklad od cehovnikov. Napis ima: „Meister Blasius Stroper v. Klagenfurt 1683“, v sredi pasárski znak in na drugi strani: „Heinrich Eisenberg hat die Bicksen gemacht uder Liegnitz.“

Preglejmo še nekoliko pisma v skrinjici! Znamenita so zaradi tega, ker se razvidi vravnava ceha in krščanski duh družnikov.

Tu je zapisnik, ki se začinja z letom 1682., ko je bil menda ceh ustanovljen, in sega do leta 1850. Zapisani stojé mojstri, rokodelci in učenci, sprejeti v ceh in pa sklep letnih računov. Dné 24. junija 1685 je sklenil, da se dajeta brati o kresu dve sv. maši, prva za žive in druga za mrtve zadrúžnike v cerkvi sv. Florijana. Iz skládnicce se je posojevalo pasárjem, ki so bili v denarni tiski, in če je kateri v revščini umrl, plačala je ta blagajnica pogrebino. Tudi je morala plačevati tako znani razredni davek, ki je bil precéj visok, n. pr. leta 1802 je znašal 16 gld. 30 kr. Va-njo so pa skladali ob sprejetvi v ceh novi udje določene svote. Redni shod je bil nekdanj vsako leto na kresni dan in pozneje vsako četrtletje. Ker so se mojstri z dežele prepričlo udeleževali shodov, sklenili so l. 1738, da jih ne bode več vabili. „Pri odprti skrinjici“ se je vršilo oproščenje pomočnikov in potrjenje novih mojstrov. Dné 21. septembra 1839 so sprejeli med mojstre Mateja Schreinerja.

Vsak pasárski mojster je plačal v sredi 18. stotletja okrog 3 gld. obrtnega, in blizo toliko telesnega davka. Taki mojstri so bili l. 1756 v Ljubljani: Franc Anger, Blaž Pur, Janez Putz in Ignacij Arihar.

Kadar je bil pomočnik oproščen, je plačal blizo 9 gld. v blagajnico, novi mojster je pa že moral vreči va-njo blizo 30 gld. Pomočnik se je vpisal brezplačno.

Pravico izvrševati pasársko obrt (pasársko pravo) je lahko dobil v dar, podedoval ali tudi kupil, kdor ni bil pasár. Medicine doktor Josip Stroj je l. 1799 prodal tako pravo pasárju Petelinu v Loki za 110 gl. Leta 1801 so bila v Ljubljani le štiri taka prava, ki so se smela prodati. Včasih je katero kupil tudi ceh sam, da je potem ostalo na suhem, češ, en mojster manj, bode drugim šlo bolje, na pr. leta 1715 od Blaža Tropperja za 72 gld.

Izvirno pismo so „Zunft Artiel“ z dné 25. febr. 1714, ki nam pové, da so si za posebnega patrona izvolili pasárji sv. Janeza Krstnika. K sv. maši v Florijansko cerkev naj pridejo vsi mojstri in njih soproge, pomočniki in učenci. Ljubljanski magistrat je te cehovne člene potrdil 2. oktobra 1722 in pritisnil svoj stari pečat z razločno letnico 1404. Pač so bili mestni očetje dobri ekonomski! Potrdil je listino tudi 17. decembra 1722 deželni vicedom Fran Seyfried pl. Thurn in pritisnil svoj pečat. Ta zvezek ima papirnate platnice.

Dné 20. junija 1722 je prišel ukaz cesarja Karola VI., pretéč z ostro kaznijo vsem pomočnikom in učencem, ki bi napravili strajk in sopomočnike

Nekaj idej.

(Dalje.)

3. Sv. Cerkev pospešuje tako razvoj drugih družb, da brez njih nimajo srečnega in zdravega razvoja, in samo ona se more uspešno braniti in se tudi v resnici brani žmôtam, nevarnim obstanku vsakršne družbe.

O zakonu smo že v prejšnjem odstavku dovolj govorili. Kakor se je ustavljala sv. Cerkev Manichejem v prvih stoletjih krščanstva, tako se ustavlja še danes vsem krivim naukom.

Po malem so se države že precej nasrkale idej angleškega dedišta Tomaža Hobbesa (1588—1679). In na podstavi teh idej so se poprijele države tudi mnogoštevilnih zmot, tičočih se zakona. Imenovani modroslovec je učil popolno „statolatrijo“, a osnovano na najbolj republikanskem temelji. — Država je vse. Državni zakon je vsegamočen. Moralna vrednost vsakega dejanja je odvisna od državne oblasti. Tako uče tudi novejši politični racionalisti (cf. Stöckl, Lehrbuch der Geschichte der Philosophie, Mainz 1870 str. 585. —). Iz teh principov sledé tudi napačne zahteve državine o zakonu. — Cerkev se jim ustavlja in sicer z vso silo. — Mnogoženstvo jutri lahko proglasi država za dovoljeno, če se priznavajo gorenja načela. — Na Ogerskem so v največjem času nastale take sekte, ki tajno izvršujejo to lepo idejo; na Ruskem jih je že več in tudi drugod se marsikje po tem ravna. Prvi so seveda židje, katerim je v vesti dovoljeno imeti šuri žena, kakor jih je imel njihov oče Abraham. Formalno prepovedano jim je to še-le od Napoleonovih časov. — In tako dalje lahko rečemo: zakon brez svete Cerkve se popolnoma uniči. Ni ga mogoče vzdržati na stališčih, vrednem človeka. — In s tem tudi mora razpasti družina; iz družin se pa neposredno postavljajo dežele, ali narodi, tedaj sama v sebi popolna „municipia“; in iz teh države. Koder ni v družinskem življenju reda, tam ga tudi ni v narodovem, niti v državnem. V tem poslednjem življenju pa se je od lutrovih časov sem nakopičilo toliko zmot, da je čuda, kako plodovit je človeški um v gluposti. Dosledno seveda nobena zmeta ni izpeljana, ker doslednost zmote vede v gotovi pogin. To smo že rekli. Tako na pol se države ogrinjajo s krivo idejo. A to stanje more biti le prehodno. Če ni resnična filozofija G. Ferrarija (La filosofia della rivoluzione 1851, cf. Stöckl, o. c. str. 847), potem je pač le dvoje mogoče: ali se morajo te države presnovati na krščanskem temelji, ali pa — propasti, da na njihovo mesto pridejo boljše. — Toda naj naštejemo sedaj vsaj nekatere glavne zmote, ki so se še vsesale v državna trupla in jih razjedajo ob živem telesu. —

V 2. odstavku sem omenjal nauke sv. Cerkve o pravih človekovih.

Iz njih se vidi, da ima vsak človek pravo življenja in vsled tega tudi pravo na sredstva. Med ta sredstva spada tudi lastništvo, pravo posestva. Proudhon tedaj nima prav, ko trdi, da

z zmerjanjem zavedli, da popusté delo. Strajkovci nikdar ne smejo postati mojstri, šuntarji naj se pa zakujejo v železo in pošljejo na javno delo v Beli Grad, ali kam drugam na Granico, če so se pa težko pregrešili, v prognanstvo in smrt. Kdor sopolno zmerja, naj se kaznuje z globo, ali pa na telesu. Ta cesarski ukaz se je moral vsako četrtletje prečitati čehovcem.

Važen je zvezek, ki obsega 20 pergamentnih listov in nosi na motvozu veliki cesarski pečat. Listina je z dné 17. junija 1758. Cesarica Marija Terezija je z njo potrdila ljubljanskim pasárjem čehovni red in člene, ako niso nasprotni vladnemu ukazu z dné 26. maja 1732. Na kresni dan popoldne ob 1. uri naj se zberó vsako leto pasárji pri načelniku čeha, da plačajo letnino. Mestni mojster dá 30 kr., zunanji, ako ni več kot 3 milje od Ljubljane, pa 20 kr. Nadaljne določbe se tičejo vdov, ki vzamejo v zakon svojega pomočnika, dalje sprejetja učencev itd.

Dné 21. februarja 1774 je dala cesarica pasárjem nove ukaze gledé čehovne vredbe. Na povabilo mladega mojstra naj se zberó vsi ljubljanski pasárji ob 10. uri k sv. maši v cerkvi sv. Florijana vsak kvatni teden. Predstojnika stojita v cerkvi v plaščih in z baklama, ki se kupita iz skladnice. Mojster, ki zamudi mašo, da pride še-le po evangeliju, plača 15, če sploh ne pride, 30 kr., in kdor

je vsako lastništvo — tatvina. Komunistem je nemogoče. Zanimivo je, kako si komunisti mislijo preustroj držav po svojih idejah. Vsi podložniki se razdelé na falange industrijalne; vsé je skupno; pod nadzorstvom vséh delajo posamniki — za vse. — Te nasmisli je na dolge in široko razpel Fourier; odtod se imenujejo Fourierizem. (cf. Zigliara, o. c. III. str. 170.) No, od té strani ni nevarnosti; to se ne more nikdar vresničiti; pač pa je osnovna ideja nevarna. Da se država vsaj na tihem ima za posestnika vsega, to vidimo v neznosnih davkih, s katerimi sesá ljudstvo. Tako se maščuje odpač od krščanstva! (Kedor temu ne veruje, mu priporočam v zasebno premišljevanje razmere na Laškem in — še marsikje drugod.) S pravom življenja sta v zvezi samomor in dvoboj! Oboje bi zaslužilo posebne razprave. Tu le vprašam: kdo ima prave nazore o teh obeh grozovitih ranah našega časa? Kdo ima prava in edina sredstva, da ju ozdravi? — Da nima mrzli paragraf te moči, vidimo vsak dan. — Tedaj, kdo?

V duševnem življenju je še slabše. Pravo spopolnenja v tem obziru je po modernih naukah mnogo huje razmesarjeno. — Samo resnica ima pravo na človeški um in samo dobro na voljo njegovo. Kako pa se skrbi za to, da bi ljudje spoznavali resnico, da bi hoteli dobro, da bi se tako od dne do dne spopolnjevali? „Čim večji je napredek v materijalnem življenju, tem večji se zdi, da je pojemanje in propad višjih blagrov,“ pravi okrožnica. Odkod to? Samo vzroke naštejemo tukaj brez razlage:

1. Politični ateizem,
2. svoboda vesti,
3. svoboda bogočastij,
4. svoboda pouka. — S tem je v zvezi svoboda tiska.

In 5. socijalna svoboda, tičoča se poljedelskega, obrtniškega in delavskega stanu. — Prvi štirje principi pohujšujejo um in voljo; peti pa vede v materijalno revščino — v sužnost. In to so načela liberalizma; v njih se zreli duh državnih zakonov.

Zopet tu pristavljam, kako neizrečene važnosti je tedaj „krščanska socijalna preosnova“ in kolikega pomena je edini večji zastopnik te ideje v javnosti „Vaterland“. Spretnjšemu peresu prepustim razpravo o teh petih točkah; umévanje njihovo je brez ugovora nujno potrebno. Kdor jih ne umeje, ne vé, kje smo, ne vé, kam pridemo na tej poti, ne vé, s katerimi sredstvi si pomoremo na boljše.

Dovolj o tem! Le še zaključek. Tudi te osnovne zmote more pobiti le sv. Cerkev in v resnici jih tudi le ona pobija.

Še le tu na konci omenjam napačne ideje, ki se pri prvem vprašanju tičočem se držav, trosijo in izvršujejo.

Kako so nastale države? Kaj jih sedaj vzdržuje? Kako je utemeljena njihova oblast? — Kakšen njihov namen?

Puffendorf trdi, da je družnost prvi naravni zakon, ki sili ljudi, da se družijo, (cf. Zigliara o. c. III. str. 41 in 55).

Fichte postavlja ta-le družni princip: Ljubi sebe nad vse in vse druge zaradi sebe. Iz egoizma

se v cerkvi med mašo, ali kadar je slovesna procesija, nespodobno véde, do 2 gld. globe v blagajnico. Vsako kvatno nedeljo ob 4. uri popoldne se zberó mojstri v hiši čehovnega starejšine. Mojstri plačajo za kvatni naklad po 17 kr., vdove po 8½ kr. Kvaterno nedeljo po sv. R. Telesu je „Haupthandwerk“, glavni zbor in letni račun. Učenec se sprejme po trimesečni poskušnji vpricho dveh mojstrov. Uči se štiri leta, in če ga mojster oblači, pet let. V skladnico plača pri sprejemu v uk 2 gld., in kadar je oproščen, 4 gld., seveda po dokazu sposobnosti. Kdor hoče postati mojster, naj spriča, da je dobro zučen, da je deželan in zakonsk sin. Ko so mojstri v sprejem privolili in je novinec izvršil pohvaljeno mojstersko delo, naj gré prosit meščanske in mojsterske pravice dež. glavarstvo. Pristojbine plača v skladnico 40 gld., a gostij ne sme napravljati in si ne delati nepotrebnih troškov. Mestnemu svetovalstvu naj gré obljubit meščansko zvestobo. Potujočih pomočnikov naj se ne branijo mojstri jemati v delo, ker je pasársko rokodelstvo državno čehovsko.

Dné 5. avgusta 1774 je dala vlada na novo natisnjeni rokodelski red za pasárje.

Ker so se vneli prepiri med zlatarji in pasárji, je vlada izdala 14. julija 1775 nov red za zlatarje, srebrarje in lepoticarje. Ob istem času so Slovenke nosile dragocene pasove iz zlata in srebra. Izdelovali so jih pasárji. A po svojih svoboščinah iz

tedaj države. Tako tudi Hobbes, kakor smo že omenjali. Oboje je osnovno napačno. Izvira najprej iz krive misli o moralni vrednosti človeških dejanj. Vse misli se precej sorodne s Kantovim subjektivizmom. Človek po njegovem nauku sam presoja svoja dejanja; delaj tako, da bi principi, po katerih delaš, mogli biti javni zakon; to je njegovo mnenje.

Vse te zmote neizogibljivo vodijo k glavni zmoti, k napačnemu pojmu oblasti. Ta je v rokah množice; na podstavi skupnega dogovora jo prepusti komu; lahko mu je vzame, če se jej vidi slaba. Posledica: — revolucija — (cf. Stöckl o. c. stran 716.) Točko za točko bi lahko dokazali, kako so se te napačne ideje vdomačile v moderni državi. Statolatrija, servilno, prisiljeno in nejasno, a vedno kričeče javljanje lojalnosti in — vedna nevarnost revolucije.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. februarja.

Notranje dežele.

Državni zbor se je danes zopet sošel. Nemško-češka sprava je zelo premenila položaj, kar se boče gotovo čutilo tudi v zbornici.

Sprava na Češkem. Glasilo nemških konservativcev na Štajarskem piše: „Naravnost povemo, da naš sprava veseli od sreča. Sprava na podlagi narodne enakopravnosti je bila vedno jedna točka našega programa, in ker se je dosegla taka sprava, torej se je veselimo.“ List dalje poudarja, da boče praktično delo dobilo več podpore.

Državnozbornska volitev. V volilnem okraju radovškem v Bukovini je na mesto umrlega dr. Tomaszuka izvoljen v državni zbor upokojeni okrajni glavar baron Hormuzaki, ki se ne boče pridružil nobenemu klubu. Liberalni protikandidat je bil svetovalec dež. sodišča Miskolczy.

Vnanje države.

Srbija. Londonski listi poročajo, da ima črnogorski minister Vuković nalog, naj obravnava s srbsko vlado o ponovljenju srbsko-črnogorske zveze iz leta 1875. Političen pomen ima Vukovičovo bivanje v srbski prestolnici, ker je regentom in ministerskemu predsedniku Gruiču prinesel Danilove reče.

Rusija. Bukareški listi poročajo, da so se mnoge rumunske družine izselile iz ruske Besarabije v Rumunijo in Dobrudžo. — V Varšavi nekda javno mnenje ni ugodno generalu Gurku; osobito Poljaki se pritožujejo proti njegovi soprogi, ki je rodem Francozinja.

Francija. Brez vpitja in krika so Francozi, kakor riba brez vode. Na shodih so pretepi na dnevnem redu, na drugi strani zopet politične demonstracije. Zbornica je razveljavila več volitev, ako so duhovniki oddali glasove za dotične poslance. Ko bi pa duhovniki volili republikance, potem ne bi bilo ugovorov. V tem oziru posnemajo Francoze tudi drugod. — Z mnogih strani se trdi, da Rothschild vpliva na volitve. Léon Say je nekda dobil od njega v ta namen 1.800.000 frankov. Ni čuda, da vlada z denarjem, obljubami in pretnjami spravi svoje mameluke v zbornico.

Italija. Pokojni princ Amadeo ni bil naklonjen sedanji mladolaški vladi, zato tudi ni hotel bivati v Rimu. Kot vrhovni nadzornik armade je imel svoj sedež v Turinu. Iz tega je jasno, da se mlado-

leta 1714. in 1758. so smeli pasárji delati le v medi, bakru in mešanih kovinah, ter k večemu zlatiti in srebiti. Zato jim je vlada dné 21. jul. 1775 vstavila izdelovanje zlatih in srebrnih pasov, in zapretila, da jim pobere orodje in materijal, ako bi ne slušali. Drage pasove naj delajo le zlatarji in srebrarji, ki smejo topiti take kovine.

„21. dan velkiferpana 1806 (je izšlo) v Lublani osnanilo zefarf.iga kraloviga oblastvanja na Krajskim inu Gorifhkim od pobunzanja (Repunzirung) vfe slatnine inu frebrenine.“

Vsled cesarskega sklepa od dné 10. maja 1784 je bilo odpravljeno gotovo število rokodelcev in dovoljeno pomagacem, ki so se dobro izurili v svoji stroki, da smejo postati mojstri, naj si bodo domačini ali tujei. Prednosti nima mojstrov sin in tisti, ki je vzel v zakon mojstrovo hčer. Vsak takozvani mojster-skaza (Pfuscher) lahko postane pravi mojster, ako se je zgasil pri magistratu in plačal čehu mojstersko pristojbino. Odslej se niso več trpeli motilci („Stöhrer“), ki niso hoteli plačati pristojbin in nositi meščanskih bremen. — Ta na videz lepa svoboda ni prinesla rokodelcem blagega sadu, še manj pa odprava čehov.

S tem smo pregledali glavne listine te zgodovinske skrinjice.

K.

laški krogi niso udeležili njegovega pogreba. Slaboznani list „Capitale“ je celó obžaloval, da je princ Amadeo „na smrtni postelji kazal željo, ustreči najhujšim sovražnikom domovine.“ — Kralj in mnogi niso zadovoljni, da je vlada pričela nova podjetja v Afriki, Omika, čast dežele in enake fraze so le prazni izgovori vlade, ki išče slave na afriških bojiščih, državljanom pa nalaga nova bremena.

Anglija. Angleška vlada je poslala častnika v južno Afriko, da oboroži armado in ž njo zasede ozemlje ob Sambesiju. — Prepričani med Portugalom in Anglijo utegne imeti krvav konec, ako je istinito ono poročilo.

Portugal. Razburjenost proti Angležem se ni še podela. Vsi listi so objavili pismo, katerega pisatelj ponuja cenejše in ne slabše bombažasto blago, kakor „angleški morski roparji“. Sešlo se je nekaj stotin portugalskih politikov, da izvolijo odbor obrambe proti Angležem. Tudi na tem shodu se je mnogo govorilo o „angleških morskih roparjih“. V Londonu so na ulici preteli Portugalcem in Francozom, katere smatrajo kot portugalske prijatelje.

Brazilijska. V imenu prostosti so v Brazilijski izgnali cesarja ter proglasili republiko. In ta republika prostost kaj bujno raste. Vlada je izdala ukaz, da se morajo vse protirepublikanske izjave na shodih ali v časnikih obsoditi pred vojnim sodiščem. Drugi ukaz prepoveduje krščanski pouk v vseh državnih šolah. Z dekretom z dne 7. januarija je začasna vlada tudi izrekla ločitev cerkve od države. Sicer pa republikanska vlada ne sedi trdno. Ljudstvo se je začelo oglašati proti vojaškemu tiranstvu generala Fonseke. Vlada se vzdržuje le s pomočjo nekaterih polkov in stolnem mestu in okolici. Večina mornarice pa je proti sedanji nasilni vladi. Ako pride do vstaje, morali bodo ministri pobrati kopita. Ker pa je cesarjeva stranka preslaba in preboječa, brez dvoma bi prišli zopet republikanci na krmilo. Trgovci tožijo o slabi kupčiji, tuji zapuščajo deželo. V stolnem mestu Rio se klati mnogo potepinov, ki nadlegujejo mirne ljudi. Kakor „Temps“ poroča, tudi ministri niso med seboj edini.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Vida nad Ljubljano, dne 3. februarija. — Naše „Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ nam je priredilo večeraj mikavno in zabavno predpustnico z raznovrstnimi točkami. Nagovor je do zbranega občinstva govoril g. A. Karlin, mestni kapelan pri sv. Jakobu v Ljubljani ter nam je v resno-šaljivem, razmeram in času posebno primernem govoru z lepo domačo besedo pojasnjeval, kako je oče rokodelskih pomočnikov, pokojni Kolping, zdravil duševno „influenzo“ pri svojih mladih tovariših-rokodelcih. Doma ostati, čaj piti in potiti se, to je bil njegov recept. Doma ostati, zato je rokodelskim pomočnikom preskrbel domove, hiše rokodelske; čaj piti grenak in sladak, to je, da se v teh domovih učé in v potrebnih vednostih spopolnujejo in pošteno zabavajo; potiti se, ker jih je vabil k pridnemu delu in k varnosti. Gotovo zanesljiv recept ne samo za rokodelce, sploh za vsacega. Zatem nam je vrli šaljivec g. Arhar pokazal iz dijaškega življenja podobo dijaka-veseljaka, ki je pozabil na svoje nauke, udal se igri in pijači in moral zato pretrpeti mnogo pokorilnega strahu. Deklici Cirmanovi ste nam lepo in čvrsto deklamovali Prešernovo pesem: „Nuna in kanarček“, pokazale ste, da imate pogum in spretnost v deklamovanju; trud nju učiteljice gđc. Janje je bil obilno poplačan.

Igra: „Zamujeni vlak“ je vzbudila med občinstvom dokaj smeha; igralci so vsi vrlo izpolnili svojo dolžnost, pridno se naučili svojih vlog in svestno nastopali na odru; osobito nam je omeniti mojstra Petra iz Leševja, J. Arharja, ki je res mojstersko izvršil svojo nalogo. Čast vrlim rokodelcem, ki so poleg svojega težkega dela tako čvrsto izpolnili svojo nalogo.

Tombola, ki je završila predpustnico, vzbudila je s svojimi raznovrstnimi lepimi in smešnimi dobitki obilno smeha in veselja. — Predsedništvu „Katol. društva rokodelskih pomočnikov“, vzlasti g. J. Belcu smemo čestitati na vrlim vodstvu društva ter izražamo željo, naj bi društvo naše prav krepko napredovalo v vsakem oziru ter nas o priliki zopet razveselilo s kako veselico, pri kateri upamo, da tudi petja ne bomo pogrešali.

Z Gorenjskega, 1. februarija. V Čemšeniku je umrl dne 31. januarija osmošolec Franc Klopčič. Banjki je bil tih in pohleven mladenič, veren in pobožen. O počitnicah je hodil prav pridno k sveti maši, imel je do smrtne ure veliko zaupanje do Matere Božje. Želel je, naj bi se opravila sv. maša za njegovo ozdravljenje pri „Mariji pomagaj“ na Brezjah. Toda božja previdnost ima neizvedljiva pota. Bog ga je klical k sebi. Ne posebno nadarjen, trudil se je pridno, dabi bil hvaležen svojim sta-

rišem in sestram, ki so se vsi trudili za-nj. Imel je blage dobrotnike, ki so poskrbeli za ranjkega marsikaj; v prvi vrsti preč. g. msgr. kanonik Jeran. Upajmo, da za vse hvaležno Boga prosí. Mi, ki smo ga radi imeli na svetu, kličemo: Bog Ti daj sveti raj!

Zagreb, 29. januarija. Zopet se je preselil v večnost eden naših ilirskih pobornikov; umrl je namreč v petek Franjo pl. Žigrović, poslednji protototar kraljestva hrvatskega iz burnega leta 1848 in desna roka nepozabnega bana Jelačića.

Franjo pl. Žigrović se je narodil leta 1814 v rodoljubnem mestu Križevcu, pa je od leta 1835 do 1848 služboval v svojem zavičaju. Tukaj se je posebno odlikoval kot domoljub ter ima poleg Nemčića in Vukotinića največ zaslug ravno on, da se v tej županiji madjaronstvo ni moglo nikdar prav razviti. Poleg svojih uradniških dolžnostij, katere je vestno obavljal, bavil se je že v teh letih s pesništvo ter gojil posebno domorodne pesme.

Koliko so ga cenili njegovi vrstniki leta 1848, dokaz je to, da so ga izbrali za protonotarja kraljestva hrvatskega, a kako je on te dolžnosti spolnoval, znano je vsakemu, kdor še živi iz one dóbe. On ima veliko zaslug, da se je ono burno leto Hrvatska vzdržala kot samostalna kraljevina. Pa tudi kasneje, ko je zavladal absolutizem ni usahnila ljubezen njegova do domovine, kakor mnogema drugemu činovniku, nego jo je gojil do konca svojega življenja v enakej meri. Leta 1850 je postal svetnik banske vlade, a leta 1855 je bil prestavljen na Dunaj k tamošnjemu namestništvu, kajti sklenjeno je bilo, da pridejo na Hrvatsko tuji za uradnike. Še le leta 1861 povrne se zopet na mesto, kjer more delati za svoj narod kot podkancler kancelarije hrvatske na Dunaji. Zdaj je moral stopiti zopet na politično polje, kajti kot podkancler je moral imeti svoje samostalne politične nazore. In take je tudi imel že leta 1848, katerih se je tudi zdaj držal. On je bil vedno tega mnenja, da se mora Avstrija vrediti po federativnem sistemu, da ne sme biti niti nemška, niti madjarska, niti madjarsko-nemška, nego slavenska po večini svojih slavenskih narodov. In to je tudi politika hrvatska od leta 1848, katere pa niso hoteli Hrvati leta 1861 prav razumeti, a današnja generacija je pa še celó ne razumi, posebno v najnovejšem času ne, ko so na krmilu mladi madjaroni, ki nočejo o slavenstvu nič slišati, nego so jim uzor le Madjari in — udobno življenje, za katero žrtvujejo vse, kar mora človeku biti najdražje na svetu.

Franjo Žigrović je to svoje mišljenje o federativnem sistemu v Avstriji in o važnosti Hrvatske v zvezi z Avstrijo lepo razjasnil v svojem delu: „Das Selbstbestimmungsrecht Croatiens 1864“. Hrvatska je vedno sama o svojej usodi odločevala. Zakaj se vežete na Ogersko? Varujte se, Madjari se niso spremenili od leta 1848; kakor se oni drže čvrsto svojih postav od tega leta, tako mislijo oni tudi o Hrvatske, o kateri so onega leta trdili, da je sploh ni. Madjari Hrvatom niso iskreni prijatelji. Po njegovem mnenju bi bilo naravno, da bi Hrvati morali iti v državni zbor dunajski, ter tukaj s Čehi, Poljaki, Slovenci in konservativnimi Nemci voditi politiko, ki bi odgovarjala večini avstrijskih narodov. Ali to se je seveda vse razbilo. Kaj bi bilo bolje, o tem se ne dá absolutno trditi. A da bi bilo bolje, da je to edina rešitev avstrijskih Slavenov, pa i Hrvatov, to je prezasluzni pokojnik vedno trdil ter s to mislijo vlegel se tudi v grvb.

Leta 1865 je bil Žigrović umirovljen kot podkancler ter se je povrnil v svojo domovino, v Zagreb. Pa tudi še zdaj ni miroval, nego je bil vedno delaven za napredek Hrvatske. Posebno se je rad bavil z gledališčem ter je njegovim trudom in nastojanju storjen tudi prvi začetek hrvatske operi. Tudi s pesništvom se je rad bavil ter je izdal svoje „Pesme“. Rad je prestavljal klasične pesnike, a konečno je izdal tudi Kirinićevo delo: „De iuribus municipalibus“. Kar mu je pa preostalo časa, porabil ga je kot vzoren oče na korist svoje obitelji. Otroke svoje je odgojil v narodnem duhu ter jim vcepil v srce pošteno mišljenje in ljubezen do domovine. „V delu in poštenju leži sreča pojedinca, pa tudi rešitev domovine,“ bilo je géslo starega ilirskega poštenjaka, katerega so v nedeljo popoldne odnesli na pokopališče ter ga spustili v rakvo med glasovite Ilirce, katerim je mesto Zagreb opredelilo mesto v krasnej arkadi. K pogrebu se je zbralo mnogo najodličnejšega občinstva, izmed drugih mnogi dostojanstveniki vlade, člani jugoslavenske akade-

mije in „Matice hrvatske“, vseučilišni profesorji, mestni zastopniki ter vseučilišni dijaki in pevsko društvo „Kolo“ pod zastavami. „Kolo“ je odpelo blagemu pokojniku dve žalostinki in po sv. obredu je bil puščen zaslužni domoljub v rakvo v domačej zemlji, katero je tako goreče ljubil. Pa vendar se je našel med današnjimi mestnimi zastopniki eden, ki ni hotel pristati na to, da se ta zaslužni domoljub pokopa v arkadi, katero je mesto postavilo poznatim Ilircem, in ta mož — Crnković — je prvi prijatelj banov. Kako daleč vodi zaslepljena strast ljudi in kako žalostni so pri nas odnošaji, da se nič več ne ceni niti pravo domoljubje, niti poštena značajnost ravno od onih ljudij, ki hočejo, da ravnajo z usodo našega naroda. Na vso srečo je takih ljudij vendar še premalo, da bi udušili vse boljše čute v narodu, kar je pokazal ravno omenjeni sprevod.

Dnevne novice.

† Davorin Trstenjak.

Danes popoldne nam je brzozjavno došla žalostna vest, da je po večmesečni hudi bolezi, prejemši sv. zakramente za umirajoče, umrl po vsem Slovenskem čislani, trudapolni in marljivi slovenski pisatelj, č. g. Davorin Trstenjak, župnik v Starem Trgu pri Slov. Gradcu na Štajarskem. Ker je g. Andrej Fekonja obširno opisal blagega pokojnika življenje in delovanje povodom njegove petdesetletnice književnega delovanja l. 1887 in bode tudi letošnji „Jezičnik“ prinesel obširen životopis, zadostuje naj na tem mestu naslednje: Rojen je bil v vasi Kraljevcih v fari Sv. Jurija na Ščavnici Sega novembra 1817, dovršil osnovne šole pri sv. Juriju, gimnazijo v Mariboru, filozofijo v Gradcu in Zagrebu, bogoslovje v Gradcu in bil v duhovnika posvečen dne 28. julija 1844.

Kot kapelan je služboval v Slivnici, Ljutomeru in Ptuj. Leta 1850. je dobil službo na mariborski gimnaziji kot učitelj veronauka, slovenščine in zgodovine; ta posel je opravljal do l. 1861. ter s svojo živo besedo vnel svoje učence za dom in rod. Imenovanega leta je dobil župnijo pri sv. Juriju na Ponikvi ob j. žel. in l. 1879. v Starem Trgu. Poslavljen je bil z zlatim križcem za zasluge in naslovom kz.-šk. duhovnega svetovalca. Že kot dijak poskušal se je Trstenjak s slovenskim peresom, v vezani in nevezani besedi. Iz l. 1837. je znana njegova mila pesem „Zvezda“. Pozneje je napisal dolgo dolgo vrsto spisov v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku. Poln navdušenja za Slovanstvo in ljubezen za slovenski narod razvijal in tolmačil je staro zgodovino slovansko. Priobčeval je svoje spise v „Danici ilirski“, „Zori dalmatinski“, v „Novicah“, „Slovenskem Glasniku“, Bleiweisovem „Koledarčku“, „Drobtinicah“, „Slov. Prijatelju“, celovškem „Slovencu“, letopisih „Matice Slovenske“, „Zori“, „Vestniku“, „Kresu“ in raznih nemških, Slovanom prijaznih listih. Bil je ustanovnik „Matice Slovenske“, od l. 1865 do 1873 njen odbornik in od l. 1878 častni član. Žrtvoval je torej vse svoje duševne in telesne moči cerkvi, šoli in knjigi slovenski. Bog daj večni mir vzvišenemu vzgledniku neutrudne delavnosti in značajnosti. — Pogreb bode v sredo ob 10. uri.

(Gospodičina Antonija Pajničeva) poslala je „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji 50 gld. (reci: petdeset goldinarjev) kot čisti dohodek gledališčne predstave, prirejene v Novem Mestu v korist imenovanemu društvu. Presrečna hvala bodi vsem, ki so k tako lepemu gmotnemu vspehu pripomogli!

(Odlikovanje.) Presvetli cesar je podelil predsedniku tržaškega dež. sodišča, Adolfu Moseztigu, viteški križec Leopoldovega reda, njegovemu namestniku in predsedniku trgoveškega sodišča, Jos. Zencovichu, naslov in značaj dvornega svetovalca, pristavu pri ravnateljstvu pomočnih uradov, F. Bognolu, naslov in značaj ravnatelja.

(Vipavska podružnica) c. kr. kmetijske družbe kranjske ima v četrtek 6. t. m. popoldne ob 3. uri v občinski pisarni svoj občni zbor. Na dnevnem redu so za vipavsko vinarstvo jako važni predmeti. K zborovanju pride družbeni tajnik g. Gustav Piré iz Ljubljane.

(Iz Vipave.) Vabilo k udeležbi občnega zbora sv. Cirila in Metoda podružnice v Vipavi, kateri se vrši dne 6. februarija t. l. ob 3. uri popoldne v šolskem poslopji vipavskem. Društvo boleha na

brezbrižnosti. Komur mar ne le njega obstanek, ampak tudi njega blagi namen, naj se ne ustraši niti dolgega pota, niti slučajno takrat razsajajoče burje, temveč hiti naj zdraviti društvo s tisto vnetostjo, s kojo je hitel pred par leti je ustanovljat. Prosi se tudi, da vsak p. n. gospod društvenik po moči deluje na pridobitvi novih udov ter jih s saboj privede, da se udeležé takoj volitve novega odbora.

(Iz Starega Trga pri Poljanah): Pokopali smo zadnje dni preteklega meseca po vrsti štiri osebe, katerih starost seže nad 337 let. Najstarejša in zadnja med njimi bila je ženica, Ana Rome, ki je 15. oktobra preteklega leta praznovala stoletnico svojega rojstnega dne. Nad pol stoletja služila je pri treh gospodarjih, večinoma v gradu Poljanskem, kjer je večkrat vsled svojega zvestega in natančnega službovanja prejela častna darila. Bila je sirota in do zadnjega vzdihljaja še dovolj krepka, da je prosjčila od hiše do hiše pri svojih faranib, ki so jo radodarno in z veseljem podpirali. Naj v miru počiva, saj je vedno in povsod govorila le o nebesih.

(Glasba.) Iz Gospiča se nam poroča: Te dni je vrli skladatelj g. Fr. S. Vilhar dogotovil šaljivo novo opereto v jednom dejanji „Ustaši“; libreto je napisal gosp. Ljudevit Varjačič. To opereto bo pevalo hrvatsko pevsko društvo „Vila“ v Varaždinu dne 13. t. m.

(Občni zbor društva pomočnih uradnikov), ki se je vršil pretečeno soboto večer v „Weberjevi restavraciji“, bil je dosti dobro obiskan. Po pozdravu in primernem nagovoru načelnikom prebral je tajnik poročilo prvega društvenega leta, katero se je z odobravanjem sprejelo. Kakor je razvidno iz pregledanega in potrjenega letnega računa, imelo je društvo v preteklem letu dohodkov, in sicer: v gotovini 346 gl. 18 kr. in 100 gl. v obligacijah, troškov pa 83 gl. 18 kr., tedaj premoženja 263 gl. v gotovini in 100 gl. v obligacijah, in ker se je podpora visokega deželnega zbora v znesku 100 gl. vsprejela v tekočem letu, znaša celo društveno premoženje 363 gl. v gotovini in 100 gl. v vrednostnem papirju. Dotično blagajnikovo poročilo napravilo je pri navzočih prav prijeten vtis. V odbor so bili izvoljeni izmed dosedanjih opravnikov gg.: Anton Gutnik, načelnikom; Alojzij Merlák, namestnikom; Oton Pelan, blagajnikom; na novo pa gg.: Adolf Kump, tajnikom, in odborniki gg.: Fran Kandare, Alfonz Kovačič in Aleksander Martine; zatem volili so se še trije pregledniki računov. Pri predlogu o predruženju društvenih pravil vnel se je živahen razgovor ter se je gledé na razne nedostanke in na ostrine v sedanjih pravilih, katere treba odstraniti, sklenilo enoglasno, pravila predelati. V to svrhu naročilo se je odboru, da nova pravila v zmislu sklepa sestavi in jih tekom jednega meseca predloži prekorednemu občnemu zboru v potrdilo.

(V Krškem) je bila dne 23. januarja občinska volitev. Za župana je izvoljen g. V. Pfeifer, za svetovalce pa gg.: Dr. Mencinger, Fr. Gregorič, Jos. Pirc, V. Rošthar, Ferd. Ženar, Karol Ženar, Rudolf Engelsberger in J. Dimec.

(Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska.) V dōbi šestih mesecev je obolelo 453 blagajničnih udov, izmed teh 404 moških in 49 ženskih. Koliko jih je obolelo na hripi, razvidno je iz tega, da jih je bilo v jedinem mesecu januarju izmed vseh doslej obolelih 453 udov 207 bolnikov. Umrlo je 8 udov, med temi dve ženski. Izplačalo se je bolnišćine 2420 gl. 61 kr., samo meseca januarja 932 gl. 46 kr.; bolniških oskrbovalnih troškov 458 gl. 20 kr., voznine 56 gl. 80 kr., zdravniških troškov 1007 gl., za zdravila 616 gl. 83 kr.; za

meseca november, december 1889 in januarij 1890 485 gl. 55 kr.; pogrebščine 108 gl., za kopelji 32 gl. 95 kr., za terapeutične pripomočke 17 gl. 38 kr. in za obveznino 15 gl. 70 kr., torej skupaj 4733 gl. 47 kr.

(Nemška učenost.) Navajeni smo že dostatno nemške učenosti in nemške temeljitosti od nemških učenjakov, izmed kojih so nekateri proglašali Slovane za sorodnike Tatarov, toda to, kar je soisal te dni dr. Ad. Brodbeck, docent modroslovja in estetike na tehniku v Stuttgartu, preseza vse meje. Napominani „učenjak“ je ravnokar izdal v Esslingenu spis „Poesie aller Völker“ na svetlo, v kojem o pesništvu Nemcev piše do pičice nastopno: „Sorodni z Germani so Slavogermeni, h kojim zlasti spadajo Rusi in Ogri; najznamenitejši ruski pesnik je Aleks. Puškin (1799—1837), obćudovatelj Byronov. Glavno njegovo delo je socijalni roman „Jevgenij Onegin“. — „Najslovičitejši ogerski pesnik o svobodi je Petöfi († 1849).“ Torej so po mnenju „učenega“ gospoda Brodbecka Rusi in Madjari — Slavogermeni.

Telegrami.

Slovenji Gradec. 3. februarja. Župnik Davorin Trstenjak v Starem Trgu je umrl. Pogreb v sredo ob 10. uri.

Dunaj. 3. februarja. Cesar je danes v avdijenci sprejel ogerskega ministra Fejervary-ja. Državnemu zboru je vlada predložila postavo o zboljšanju kongruie rimskokatoliških in grško-katoliških ekspozitov, dalje postavo o zboljšanju kongruie grško-vzhodnih ekspozitov v Dalmaciji. Predsednik se je spominjal umrlega poslanca dr. Grossa.

Praga. 2. februarja. V jablonškem okraji so se delavci zopet zbrali; razgnali so jih vojaki.

Javna zahvala.

V akademnem letu 1889/90 blagovolili so do zdaj darovati „Podpiralni zalogi slovenskih vseučilišćnikov v Gradci“:

Visoki deželni zbor kranjski	200 gl.
Visoki deželni zbor štajarski	150 "
Slavna posojilnica v Mariboru	50 "
Slavno hranilno in posojilno društvo v Ptuj	20 "
Gospod Fran Ferfila, ravnatelj plinarne v Gorici	10 "
dr. Guido Srebre, odvetnik in župan v Brežicah	10 "
dr. Fran Celestin, kr. gimn. profesor in vseučilišćni docent v Zagrebu	5 "
Ivan Cizej, c. kr. sodnijski pristav v Idriji	5 "
Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“, deželni poslanec in mestni odbornik v Ljubljani	5 "
dr. Gregorij Krek, c. kr. vseučilišćni profesor v Gradci	5 "
dr. Fr. vitez Močnik, c. kr. dež. šolski nadzornik v pokoji v Gradci	5 "
Gospa Pavlina Rezman-ova v Nabrežini	5 "
Gospod dr. Fran Schmirmaul, zdravnik v Brežicah	5 "
Luka Svetec, c. kr. notar in deželni poslanec v Litiji	5 "
dr. Valentin Štempihar, odvetnik v Kranju	5 "
dr. Josip Vošnjak, deželni poslanec in deželni odbornik v Ljubljani	5 "
Fran Hubad, c. kr. gimnazijski profesor v Gradci	1 "
A. Komel pl. Sočebanski, c. in kr. major v pok. v Gradci	1 "
Bogomil Krek, pravnik v Gradci	1 "

Vrhu tega daroval je g. Valentin Krisper, posestnik in tovarnar v Radećah, za natis „Poročila o delovanju in stanju podpiralne zaloge slovenskih vseučilišćnikov v Gradci v akademnem letu 1888/89 papirja za 10“.

Za vse te velikodušne darove izreka opravični odbor „Podpiralne zaloge slovenskih vseučilišćnikov v Gradci“ plemenitim dariteljem v imenu revnih in podpore vrednih vseučilišćnikov slovenskih najtoplejšo svojo zahvalo ter prosi uljudno daljnih daril.

V Gradci dne 30. januarja 1890.

Dr. Gregorij Krek,
vseučilišćni profesor in zastopnik akad. senata, predsednik in blagajnik.

Bogomil Krek,
cand. iur., tajnik.

Tuji.
30. januarja.

Pri **Stonu:** Tallian s Češkega. — Razinger iz Podkorena — Ernest Širca iz Žavca. — Pollak iz Zagreba. — Bettelheim, trgovec, z Ogerskega. — Adorjan iz Pešte.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v inč
opazovanja	razkomet v mm	toploma po Celziju			
7. u. zjut.	743.1	-3.0	m. vzh.	jasno	
1 2. u. pop.	744.1	0.0	"	"	0.00
9. u. zveč.	745.2	-1.4	"	"	
7. u. zjut.	744.4	-3.0	sl. vzh.	jasno	
2. u. pop.	743.4	-1.0	sr. vzh.	"	0.00
9. u. zveč.	744.1	-1.2	"	"	

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

3. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gl. 45 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	89 " 45 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 45 "
Papirna renta, davka prosta	102 " — "
Akcije avstr.-ogerske banke	939 " — "
Kreditne akcije	325 " 75 "
London	118 " 15 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 37 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 57 "
Nemške marke	57 " 72 1/2 "

Pevci, učitelji, pridigarji ohranijo si bijo katranove pastile lekarja Piccoli-ja v Ljubljani. Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (9)

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, zlatenici, gnusni in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in piščami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr. Osrednji razpisatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).

Svarilo: Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rudočrni zavrtki, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

(18)

Marijacejske čistilne kroglice.

Ze več let z najboljšim vpehom pri zaprtju in zapekanju rabljenih kroglice se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnje varstveno znamko in podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena škatljice 20 kr., 6 škatljicam 1 gl. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 škatljic s prosto dopolnitvijo 1 gl. 20 kr., 12 škatljic 2 gl. 20 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in škatljici naveden v navodilu rabe.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Sreboš; — v Postojni: pri lekarnarju F. Baccaricchi; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianiju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Bobleku; — v Novem Mestu: pri lekarnarju Dominiku Bizoziju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blažku.

Cerkvena obleka in orodje.

Podpisana imam v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za

bandera, baldahine, raznobarvene plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte,

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Blagovolite se torej ozirati, prečast. gospodje, pri naročilih na vdovo-rojakinjo, ter ne podpirajte tujih tvrdk, društev ali potujočih agentov.

Izdelujem ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in drugo obleko. Zagotavljam torej hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje cene, hvaležna Vam bodem za najmanjša naročila.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani

Gledališke ulice štev. 4. (3-3)

Št. 1792.

Razglas.

(3-1)

V smislu § 15 obč. reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dne 5. avgusta 1887. l., št. 22 drž. zak.) se javno nannanja, da so

imeniki volilnih upravičencev

za letošnje dopolnilno volitev občinskega sveta sestavljeni in da se smejo od danes naprej 14 dnij tukaj pregledovati in zoper nje vlagati ugovori.

O pravočasno vloženi ugovorih razsojal bo občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. februarja. 1890.

Št. 607.

Razpis službe hišnika.

(3-2)

Za poslopje meščanske bolnišćnice v Ljubljani (kresija) je oddati

službo hišnika

s prostim stanovanjem in mesečno plačo 5 goldinarjev.

Prošnja za to službo, do katere imajo pred vsemi drugimi pravico ljubljanski meščani, vložiti je z dokazi o starosti in sposobnosti do 1. marca t. l.

pri podpisanem magistratu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. januarja 1890.